

YORICK

C R A I G B R O W N

THE BEATLES

O istorie

Traducere din limba engleză de
CRISTINA BĂLAN

NEMIRA

1

Unu

Doi

Trei

Patru

În costumele lor negre, simple și elegante, cu cravate asortate, Brian Epstein și asistentul lui, Alistair Taylor, coboară cele optsprezece trepte abrupte spre subsolul din Mathew Street. Lui Brian i se pare întunecat ca un mormânt, umed, rece și mirosind a mucegai. Și-ar fi dorit să nu fi venit. Și el, și Taylor ar fi preferat, mai degrabă, să meargă la un concert de muzică clasică, la Filarmonică, dar curiozitatea i-a împins aici. Patru muzicieni tineri se vântură pe scenă. Brian îi recunoaște. I-a mai văzut la magazinul de discuri – o mică afacere de familie, de care se ocupă el. Ei sunt băieții care își tot fac de lucru pe-acolo, ca să asculte ultimele discuri și ca să flirteze cu fetele, fără cea mai mică intenție să cumpere vreodată un disc.

Între melodii, trei dintre ei fac tot felul de scheme cu chitarele, țipă, transpiră, întorc spatele publicului și se prefac că se lovesc unul pe altul. Taylor vede cum Brian face ochii mari de uimire. Taylor însuși resimte momentul ca pe una dintre cele mai șocante experiențe din viața lui – „ca o lovitură în moalele capului“ – și e sigur că și Brian crede la fel.

După concert, Taylor spune:

— Sunt absolut GROAZNICI!

— Chiar SUNT groaznici, e de acord Brian. Dar, pe de altă parte, cred că sunt fabuloși. Hai să mergem să-i salutăm!

George e primul dintre Beatleși care-l observă pe bărbatul de la magazinul de discuri apropiindu-se.

— Salut! Dar ce vânt îl aduce pe domnul Epstein aici, la noi?

2

Alte grupuri au un lider, o vedetă. Artistul tău preferat a fost deja ales de ei, înainte să-l alegi tu. Nimeni nu l-ar alege vreodată pe Hank Marvin în detrimentul lui Cliff Richard, să zicem, sau pe Mike Smith în detrimentul lui Dave Clark.

Dar în cazul celor de la Beatles chiar a existat posibilitatea asta, așa că puteai să-ți alegi favoritul, iar cel pe care-l alegeai, de fapt, spunea multe despre tine. Din punctul de vedere al lui Carolyn See, una dintre fanele lor din America, lucrurile stăteau cam așa: „Paul, pentru cei care preferau frumusețea androgină; John, pentru cei care prețuiau inteligența și spiritul liber; George, pentru că avea acel ceva inefabil, pe care mai târziu aveam să-l numim spiritualitate; și Ringo, sfântul protector al distrușilor din toată lumea.“

În Liverpool, Linda Grant, în vârstă de doisprezece ani, îl prefera pe Ringo: „Era ceva mai presus de mine“, spunea ea. Își amintea că, la școală, „cei care-l plăceau pe Paul erau cei care făceau totul ca la carte. George nu le spunea mai nimic. Iar John îi intimidă.“

Ringo era preferat de fetele lipsite de vreo ambiție. Să-l alegi pe el ca favorit impunea de la sine un strop de realism. Și chestia asta funcționa fără să spui că ceilalți sunt deja luați, ci că, pur și simplu, mai ai și tu o șansă cu toboșarul.

— Dacă mă întreba cineva care era preferatul meu, spuneam întotdeauna: „O, mie îmi place Ringo!“, își amintește Fran Lebowitz, care a crescut în New Jersey. Îmi place personalitatea lui Ringo Starr. Și acum îmi place. Desigur, la mine la școală nu el era favoritul fetelor. Paul McCartney era de departe alesul. El era cel mai draguț dintre

Beatleși. În cazul meu, a fost probabil dorința de a avea o părere diferită de a lor și de-asta l-am ales pe Ringo Starr.

Helen Shapiro avea doar șaisprezece ani și era deja vedetă atunci când Beatles a făcut un turneu împreună cu ea, la începutul anului 1963. La fel ca oricare altă fată, își avea și ea favoritul.

— John era căsătorit, dar nimeni nu știa asta la acel moment, așa că, alături de alte câteva mii de fete, eram și eu îndrăgostită de el... George era cel mai serios. Câteodată vorbea despre ce avea să facă atunci când avea să devină bogat și încerca să vadă ce părere aveam vizavi de latura financiară a lucrurilor. Dar nu cred că-l puteam ajuta cu ceva. La acel moment, banii încă nu mă interesau. Paul era cel vorbăreț, iar Ringo, cel tăcut.

Pattie Boyd i-a cunoscut pe cei patru după ce a fost aleasă să joace una dintre școlărițele din filmul *Hard Day's Night*¹.

— La prima vedere, John părea mai cinic și mai obraznic decât ceilalți, iar Ringo, cel mai fermecător. Paul era drăguț, iar George, cu ochii lui căprui și părul negru, era cel mai atrăgător bărbat pe care-l văzusem vreodată.

Spre deosebire de milioane de alte fane, ceva mai târziu, Pattie a putut chiar să facă o alegere. S-a căsătorit cu el.

Exista un membru Beatles pentru fiecare gust. Ca fan, deveneai cineva alegându-l pe unul sau pe altul dintre ei. Fiecare era personificarea unui alt element: John era focul, Paul, apa, George, aerul, iar Ringo, pământul. Chiar și prietenilor lor le plăcea să-i picteze în culorile principale, fiind personalități profund contrastante, ca în bancurile cu englezul, galezul, irlandezul și scoțianul. Carolyn See nota cum și-a interpretat fiecare personajul în *Hard Day's Night*: „Paul cel adorabil, John cel inteligent, George cel melancolic și Ringo cel bleg.“

Actorul Victor Spinetti a spus odată această povestioară despre ei. În timpul filmărilor la *Help!*, în Salzburg, el a făcut gripă și a trebuit să stea la pat.

— Cei patru Beatles au venit la mine, la hotel, să mă vadă. Primul care a ajuns a fost George Harrison. A bătut la ușă, a intrat și a spus: „Am venit să-ți așez pernele. Când cineva e bolnav și stă în pat, trebuie să aibă pernele înfoiate și bine așezate.“ Mi-a așezat pernele și a

¹ *Hard Day's Night* este un film de comedie muzicală, din 1964, regizat de Richard Lester, cu trupa Beatles în perioada de vârf a Beatlemaniei (n. tr.).

plecat. John Lennon a fost al doilea care a venit și s-a plimbat prin cameră de colo până colo, răstindu-se: „*Sieg heil, Schweinhund!*” Au venit doctorii. Ăștia fac experimente pe tine. *Sieg heil! Heil Hitler!*” Și a plecat. După asta, a venit și Ringo, s-a așezat pe pat, a luat meniul de la hotel și l-a citit cu voce tare, ca și cum i-ar fi citit unui copil o poveste: „Au fost odată ca niciodată trei urși. Mama urs, tata urs și ursul bebe.” Apoi s-a ridicat și a plecat. Paul a deschis puțin ușa și a întrebat: „E contagioasă?” „Da”, i-am răspuns eu, la care el a închis ușa și dus a fost. Paul a fost cel pragmatic, ca de obicei. Știa că dacă el sau oricare dintre ei va lua gripa, se vor anula filmările.

Lucrând împreună, Brian Epstein și Alistair Taylor au observat felul diferit în care cei de la Beatles își gestionau veniturile.

— În fiecare lună, Brian emitea o situație financiară pentru fiecare dintre ei, clară și detaliată, și o sigila într-un plic. Fiecare dintre ei reacționa diferit. John o mototolea pe loc și o îndesa în buzunar. George arunca o privire. Ringo n-o înțelegea, cu siguranță, și nici măcar nu-și pierdea timpul încercând. Paul era cel care o deschidea cu atenție, se așeza undeva, în colțul biroului, și ore întregi o studia meticulos.

Pe măsură ce s-au maturizat, diferențele dintre caracterele lor s-au ascuțit. Era de parcă vântul s-ar fi schimbat și fiecare ar fi rămas blocat în direcția în care fusese surprins ultima oară. Rugați să dea câteva idei de personalități celebre, care să fie incluse pe coperta albumului „Sgt. Pepper”, George a sugerat câțiva guru indieni, Paul a ales o mare varietate de artiști, de la Stockhausen la Fred Astaire. Sugestiile lui John au fost mai degrabă în zona macabră sau stranie: Marchizul de Sade, Edgar Allan Poe, Isus și Hitler. Iar Ringo a spus că va fi de acord cu ceea ce vor dori ceilalți.

Desigur, formația Beatles s-a învățat în jurul personalităților contrastante ale lui Paul și John. Inginerul lor de sunet, Geoff Emerick, i-a privit pe amândoi la lucru.

— N-ar fi putut exista doi oameni mai diferiți. Paul era meticulos și organizat, avea tot timpul o agendă cu el, în care nota metodic versuri și schimbări de coarde, cu scrisul lui de mână ordonat. Spre deosebire de el, John părea să trăiască într-un haos total: căuta tot timpul câte o bucătică de hârtie pe care notase o idee în grabă. Paul era genul care comunica totul foarte ușor; în schimb, John nu-și putea articula ideile. Paul era cel diplomat; John era rebel. Paul era genul care vorbea

încet și aproape prea politicos; John vorbea tare și uneori putea fi grosolan. Paul era dispus să petreacă ore întregi lucrând la ceva; John era nerăbdător, tot timpul gata să se apuce de altceva. Paul, de obicei, știa exact ce-și dorea și se supăra adesea când era criticat; John era mult mai deschis să audă ce aveau și alții de spus.

John era dificil, complicat și tăios; Paul era liniștitor, plăcut. Dar existau și oameni care detectau un soi de tenacitate, poate chiar ceva egocentrism în spatele farmecului lui Paul. Tony Barrow, care a lucrat ca ofițer de presă pentru Beatles, simțea așa:

— John făcea cel mai mult zgomot, mai ales cu Epstein, dar Paul era cel care îl lăsa pe John să rezolve ce era mai greu, atunci când avea loc o dispută cu Brian. Apoi, Paul ducea munca de convingere. John îl făcea pe Brian să țipe uneori, pe când Paul, semănând mai degrabă cu un politician, apela la un fel de influență tăcută ca să-și atingă scopul. John lătra mai tare decât mușca. De obicei, lătra ca să-și ascundă neîncrederea în propriile idei... Paul le promitea oamenilor totul, bilete, daruri, iar apoi îi lăsa pe de-alde mine să-i împlinească promisiunile. Voia să pară în ochii lor un binefăcător, promitea marea cu sarea, dar rar se ținea de cuvânt. Era genul fermecător, care se pricepea la cuvinte, era un maestru când venea vorba de creat o imagine. A fost și este un *showman* în toată puterea cuvântului, din cap până-n picioare. Avea nevoie de simpatia publicului său.

Paul avea față de copil, era meticulos, infatuat și plin de viață, diplomat, energic, cu ritmul în sânge, simpatic, optimist, sociabil, vesel, dulce și emotiv, dornic să facă lucruri. John era rigid, pripit, sentimental, dificil, leneș, strident, tăios, sarcastic, pesimist, solipsist, morocănos, rece, brutal. Paul se considera adorabil. John credea că n-are nimic plăcut.

Paul a încercat odată să explice de ce fiecare dintre ei era așa cum era.

— Din cauza educației primite și a vieții de familie instabile, John a trebuit să devină dur, abil, tot timpul gata să se acopere, să riposteze, tot timpul pregătit cu o replică inteligentă și ascuțită. În timp ce, în cazul meu, având o copilărie confortabilă, cu toată familia în jur, alături de o mulțime de oameni, într-o atmosferă nordică – „O ceașcă de ceai, iubire?” –, lucrurile au fost mai ușor de gestionat la suprafață. Să-i fac pe oameni să se simtă în largul lor. „Stai de vorbă cu oamenii, fii drăguț, e drăguț să fii drăguț...” Din punct de vedere

intelectual, nimeni nu prea poate să spună ceva atât de dur, încât să mă rănească, în timp ce, în cazul lui John, lucrurile sunt diferite: tatăl lui nu era acasă, deci auzea des replica: „Unde e tac-tu, ticălosule?” Iar mama lui trăia cu cineva, ceea ce pe atunci se chema că „trăiește în păcat”, așa că era încă un glonț cu care putea fi ușor doborât. John a trebuit să se apere de multe lucruri, iar asta i-a modelat personalitatea. El era tot timpul pregătit să pareze o lovitură... Din cauza educației primite, a avut multe blocaje.

Puterea specială a muzicii Beatles, adică magia și frumusețea ei, în asta constă, în acest amestec de contrarii. Alte trupe sunt fie gălăgioase, fie contemplative, fie progresiste, fie tradiționaliste, fie serioase și grave, fie joviale, fie prietenoase și populare, fie sexy sau agresive. Dar când ascuți un album de la Beatles, simți că tot ce ține de natura ființei umane, cu nuanțele ei, este acolo. Așa cum a observat și John, atunci când compuneau împreună, Paul era cel care „venea cu un fel de lumină, de optimism, în timp ce eu mă duceam întotdeauna spre tristețe, spre disonanțe, spre limitele blues-ului”. Tocmai această pendulare fascinantă între două direcții, între sus și jos, face ca muzica lor să fie atât de expresivă, să reușească să aibă și o componentă universală, dar și una personală, specială.

Chiar și în adolescență, au reușit să dea un sens momentelor când creau. Paul fugea de la școală, iar John i se alătura acasă, la familia McCartney, din Forthlin Road. Apoi, Paul își deschidea caietul dictando și scria pe o pagină goală: „O nouă melodie originală, de Lennon și McCartney”. Și amândoi se apuiau să compună. Privind în urmă, Paul a încercat să-și amintească o după-amiază când n-au reușit să creeze nimic. Concluzia?

— Nu-mi amintesc să fi avut vreodată o întâlnire în care să nu creăm nimic... În toți acei ani, niciodată n-am plecat de la o astfel de sesiune de lucru spunând: „La dracu’, nu putem să scriem nimic azi.”

Uneori, contribuțiile lor la aceeași melodie erau atât de profund diferite, încât zici că se jucau de-a propriile caricaturi. Paul venea cu ceva de genul: „O rezolvăm noi cumva.” Iar John adăuga: „Viața e prea scurtă.” Paul cânta: „E mult mai bine”, iar John intervenea: „Poate fi mult mai rău.” În *A Day in the Life*, John este cititorul compulsiv de ziare, cel care nu se poate abține să nu râdă la știrea tristă cu tipul din mașină, în timp ce Paul e cel neglijent, băiatul care se trezește, se dă jos din pat și-și trece un pieptăn prin păr.

Multe dintre cântecele lor au o linie melodică luminoasă, dar versuri întunecate, sau invers, melodia întunecată, iar versurile luminoase. Cuvintele din *Help!*, din *Run for Your Life*, din *Misery* și din *Maxwell's Silver Hammer* sunt toate despre depresie și psihoză, dar sunt puse pe melodii vesele. Private de acel context competitiv, în care doi oameni trag în direcții total diferite, solourile lor sunt lipsite adesea de dimensiunea alterității, cu un John care ajunge tot la auto-compătimire și un Paul cedând în fața fanteziei.¹

Odată cu trecerea timpului, colaborarea lor s-a erodat și, din ce în ce mai mult, au început să-și compună cântecele separat. Dar, în continuare, avea să-i conducă un simț comun al competiției; fiecare căuta aprobarea celuilalt. „Se armonizau perfect“, scria criticul Ian MacDonald. „Râdeau la aceleași lucruri, gândeau cu aceeași viteză, fiecare respecta talentul celuilalt și știau că nevoia lor nerostită de a se surprinde unul pe altul era crucială pentru vitalitatea muzicii lor.“

¹ La paisprezece ani după ce grupul s-a destrămat, Paul îi declara lui Steve Grant, de la *Time Out*: „Știu că mi-am pierdut inspirația... Am nevoie de o injecție din afară, de un stimul, îmi lipsește ceva esențial. Și mi-aduc aminte că inspirația venea de la Beatles – dacă lui Ringo sau lui George nu le plăcea ceva, pur și simplu ieșea din discuție. Și, în lipsa acestor stimuli exteriori, mi-au amortit simțurile, dar atunci eram mult mai OK cu melodiile de dragoste și cu baladele.“ În același timp, John a rămas cu frustrarea că melodiile lui nu erau cu adevărat acceptate. „Uneori îl irita faptul că melodiile lui Paul erau mai bine primite decât ale lui“, îi spunea Yoko lui Philip Norman în 2008. „Întotdeauna primesc mai bine melodiile lui Paul – pe ale mele, niciodată.“ În 2019, Paul a zâmbit când i-a spus jurnalistei de la BBC, Emily Maitlis, cât de tare s-a înfuriat John când a intrat în lounge-ul hotelului din New York, iar pianistul, dorindu-și să-i facă o bucurie, s-a lansat imediat într-o interpretare plină de înfloritură a melodiei *Yesterday* (n. a.).

În continuare, toate notele care nu sunt marcate cu (n. tr.). îi aparțin autorului, care a completat cu informații suplimentare poveștile enunțate.

3

Noiembrie târziu, 1940

Mary Mohin are treizeci de ani și e încă necăsătorită. Mama ei s-a stins din viață în 1919, la nașterea celui de-al cincilea copil, care, de altfel, a murit și el. La acel moment, Mary avea zece ani. Poate că, influențată de această tragedie din copilăria ei, Mary și-a pus în minte să devină moașă. Și-a împlinit dorința, ba mai mult, acum nu e doar moașă, ci și soră medicală.

Jim McCartney are treizeci și opt de ani și e încă necăsătorit. E cel de-al cincilea copil în familie, dar doar al treilea care supraviețuise vârstei de doi ani. A abandonat școala cu puțin înainte să împlinească paisprezece ani și și-a găsit o slujbă bună la niște negustori de bumbac. Acum se ocupă cu vânzarea bumbacului și are un venit bun. Totuși, cea mai mare pasiune a lui e să cânte la trompetă alături de trupa lui de șase-opt oameni – Jim Mac's Band. Cântă toate melodiile dansante care sunt la modă. Preferata lui Jim este *I'll Build a Stairway to Paradise*.

Scutit de armată pentru că e surd de o ureche, Jim e repartizat la Fazakerly Fire Unit. Liverpool era bombardat de nemți din august. Londra e singurul oraș mai devastat decât Liverpool¹. Cumva, umorul locuitorilor din Liverpool rămâne impasibil. În Arnold Grove, la casa familiei Harrison, ferestrele sar în aer, iar canapeaua lor de piele,

¹ Peste patru mii de cetățeni din Liverpool au fost uciși în timpul asediului.

pe care o păstrează pentru ocazii speciale, e făcută bucăți și dispare pe geamul care se face țandări.

— Dacă am fi știut ce avea să se întâmple, măcar am fi stat pe ea în toți acești ani, avea să spună doamna Harrison.

Mary locuiește cu chirie împreună cu Gin, sora lui Jim. Mary și Jim se cunoșteau destul de bine, de câțiva ani, dar niciodată nu se gândiseră unul la altul în termeni romantici.

(a)

În seara asta, bombele naziștilor cad din cer. Gin și Mary sunt în vizită la mama lui Jim, pe Scargreen Avenue, când încep să sune sirenele, așa că trebuie să rămână acolo peste noapte. În timp ce bombele cad, Jim și Mary stau de vorbă ore întregi. Când se face liniște, amândoi își dau seama că sunt făcuți unul pentru celălalt. După o logodnă scurtă, se căsătoresc pe 15 aprilie 1941; exact un an mai târziu, Mary îl aduce pe lume pe primul lor copil, un băiețel. Îl botează James Paul McCartney.

(b)

În seara asta e liniște. Sirenele nu se aud deloc. Se întâmplă să sune seara următoare, atunci când Gin și Mary plănuiesc să rămână acasă. Prin urmare, Jim și Mary nu ajung să mai aibă întâlnirea romantică și fiecare merge pe drumul lui. James Paul McCartney nu se naște niciodată.